

גמ"ר 6918/04/20 - פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש נגד משה תוינה

בית משפט השלום לתעבורה באשדוד

גמ"ר 6918-04-20 פרקליטות מחוז דרום שלוחת
לכיש נ' תוינה

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא נועה חקלאי
בעניין: פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש

המאשימה

נגד

משה תוינה

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה - מתמחה גרי רבינוביץ

ב"כ הנאשם - עו"ד לאה גולדמן

הנאשם בעצמו

בנה של המנוחה - זיו טימור

בנו של הנאשם אבי בן כנען

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של גרימת מוות ברשלנות - עבירה לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה התשכ"א - 1961 (להלן - "פקודת התעבורה"), ואי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חצייה - עבירה על תקנה 67(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א 1961 (להלן - "תקנות התעבורה").
2. על פי עובדות כתב האישום ביום 7.10.19 בשעה 16:15 או בסמוך לכך, נהג הנאשם ברכבו ברשלנות, לא אפשר להולכת הרגל פנינה טיפליצקי ז"ל (להלן - "המנוחה") להשלים בבטחה את חציית הכביש במעבר חצייה, פגע בה עם חזית רכבו וגרם לה לחבלות קשות אשר הביאו לפטירתה שעות ספורות לאחר מכן.

הסדר הטיעון

3. ביום 19.11.20, ובעקבות הליך גישור שהתקיים בפני מותב אחר, הציגו הצדדים הסדר טיעון, לפיו המאשימה תעתור להשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל בעוד ההגנה תעתור להשית על הנאשם 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. עוד סוכם כי הצדדים יעתרו במשותף להטיל על הנאשם מאסר מותנה, פסילה לצמיתות ופיצוי כספי.

תסקיר שירות המבחן

4. בתסקיר מיום 10.3.21 סקר שירות המבחן את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם. הנאשם בן 81 נשוי, אב לשבעה, סב לנכדים ולנינים, איש משפחה, כיום גמלאי, עבד בתחום השיפוצים והבניין, בעל מערכת ערכים נורמטיבית והזדהות עם כללי החברה וחוקיה. הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הביע צער, חרטה עמוקה ורגשות אשם קשים על התאונה ותוצאותיה הקשות. הביע רצון עז לבקש את סליחת משפחתה של המנוחה.

הנאשם סובל מבעיות בריאות רבות, מחלות לב (עבר צינתורים רבים) סוכרת, פריצות דיסק ועוד. התסקיר מפרט את האובדנים הטרגיים שחווה הנאשם במהלך חייו, וכי כיום, לאור תוצאותיה הקשות של התאונה ואחריותו לגרימת מותה של המנוחה, סובל הנאשם מהפרעת דכאון ופוסט טראומה ומטופל תרופתית.

הנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי שהומלץ על ידי שירות המבחן. שירות המבחן התרשם כי נוכח מאפייני אישיותו של הנאשם הסיכון להישנות עבירות נמוך. שירות המבחן העריך כי בשל גילו המבוגר של הנאשם, ומצבו הנפשי והבריאותי, עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג וברית, הכרוך בין היתר בהרחקת הנאשם מגורמי התמיכה המשפחתיים, יביא להתדרדרות במצבו של הנאשם, עלול להוות מפגש טראומטי עם האירועים הקשים שחווה בחייו, ויהיה בעל השלכות קשות על מצבו של הנאשם שעלולות לפגוע באופן משמעותי בכוחותיו ובסיכויי החלמתו.

נוכח האמור, ועל אף תוצאותיה הקשות מאוד של התאונה, שירות המבחן המליץ להימנע משליחת הנאשם למאסר מאחורי סורג וברית והמליץ להטיל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד פסילה מלנהוג. שירות המבחן המליץ אף על הטלת צו מבחן על מנת לסייע לנאשם לעבד את תוצאות התאונה, לעקוב אחר הטיפול הפסיכיאטרי והרגשי, ולבחון שילובו בקבוצה טיפולית לנהגים שגרמו למותו של אדם.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

5. בחוות דעתו מיום 21.4.21 קבע הממונה על עבודות השירות כי הנאשם כשיר לרצות מאסר בדרך של עבודות שירות, במגבלות המתאימות למצבו הבריאותי.

ראיות לעונש

6. המאשימה הגישה את הרשעותיו הקודמות של הנאשם (22 הרשעות קודמות שהתיישנו כולן בשנת 2012).

7. התייצבו לדין שני בניה של המנוחה:

מר זיו טימור סיפר על אימו, על כך שהיתה העוגן בבית, הכתובת לכל פנייה, היה לה קשר עם כל בני המשפחה. סיפר על האופן בו תמכה באביהם לאחר כריתת רגלו ועל כך שסעדה אותו יום ולילה. סיפר שאביו חווה את אובדנה בצורה מאוד קשה. מר טימור סיפר איך האסון הכבד של אובדן אימו הצריך את כל המשפחה לערוך שינויים במערך החיים, על מנת לתמוך באביהם הסיעודי, שיתף איך אבד להם עולם ומלואו. מר טימור ציין כי שום החלטה של בית המשפט לא תוכל להחזיר להם את אימם שנהרגה בתאונה, וכי יקבלו כל גזר דין שבית המשפט יפסוק.

מר שי בליצקי, הציג לבית המשפט את תמונתה של המנוחה. סיפר שהוא היה "הילד של אמא", שכל יום דיבר איתה בטלפון, שהיתה מעדכנת אותו בכל דבר, שהיה קשר משפחתי מצויין ומאז לכתה הוא מרגיש קצת מנותק מהמשפחה. סיפר על תמיכתה באביו שכיום הוא סיעודי, הביע צער כי היא לא תזכה לראות את ילדיו גדלים וכי הם עלולים שלא לזכור אותה. מר בליצקי ציין כי יקבל כל עונש שבית המשפט יחליט להטיל.

8. מטעם ההגנה העיד בנו של הנאשם, מר אבי בן כנען. בנו של הנאשם פנה לבני משפחתה של המנוחה, ביקש להביע צער עמוק על אובדן אימם. הוא ביקש להתנצל בשם כל משפחתם. ציין שאביו אדם מאוד נורמטיבי לא עשה עבירות תנועה, הביע צער על התאונה הטרגית.

טיעונים לעונש

9. ב"כ המאשימה הפנה לעובדות כתב האישום, לנסיבות ביצוע העבירה, לערך החברתי שנפגע: קדושת החיים, לדבריו רשלנותו של הנאשם היא ברף הבינוני גבוה ומתחם העונש ההולם נע בין 10-20 חודשי מאסר וענישה נלווית. המאשימה תמכה טיעוניה בפסיקה מרובה. ב"כ המאשימה ביקש שלא לאמץ את המלצות שירות מבחן, אשר לשיטתו נתן משקל רב מדי לנסיבותיו האישיות של הנאשם. ב"כ הנאשם הביע תמיהה על כך ששירות המבחן לא מצא לנכון לפנות לבני משפחת המנוחה. לדבריו, הקשיים הנפשיים שחווה הנאשם, אינם אירוע חריג ביחס ליתר הנאשמים שעומדים לדין בתיקים מן הסוג הנדון, ואין בנסיבותיו כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם. לשיטתו גם גילו המבוגר של הנאשם, החרטה הכנה שהביע, לקיחת האחריות והתנהלותו הנורמטיבית במהלך חייו אינם מצדיקים חריגה מהמתחם, אלא מהווים שיקול ענישה בתוך גדר המתחם. לדבריו הגם שהמחוקק האריך את משך עבודות השירות לתשעה חודשים, פסיקת בית המשפט העליון לא השתנתה מבחינה זו שעדיין על פי ההלכה הנוהגת, בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, ככלל עונש המאסר ירוצה מאחורי סורג ובריח. לאור האמור עתר ב"כ המאשימה לענישה בדמות מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים, פסילה לצמיתות, מאסר מותנה ופיצוי משמעותי.

10. ב"כ הנאשם ציינה שהנאשם בחר לקחת אחריות ולהודות במיוחס לו בהזדמנות ראשונה, הביע צער עמוק

וביקש את סליחת בני משפחת המנוחה. לדבריה רשלנותו של הנאשם היא רשלנות רגעית, של שבריר שניה, ואין מדובר במי שיצר במכוון את המצב המסוכן, הוא לא נהג במהירות מופרזת קודם לתאונה, לא השתמש בטלפון, לא עקף בצורה מסוכנת ולא עבר בצורה בוטה על חוקי התנועה. לפיכך לשיטתה הרשלנות אינה ברף גבוה. לשיטתה מתחם העונש ההולם מתחיל ממאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות. ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה מרובה התומכת בטיעוניה.

ב"כ הנאשם הפנתה לנסיבותיו האישיות של הנאשם, לגילו, למצבו הנפשי והרפואי, להמלצת שירות המבחן, ועתרה לאמץ את המלצת שירות המבחן ולגזור את הנאשם את הרף התחתון שבהסדר הטיעון שהוצג, קרי מאסר בן 9 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר מותנה פסילה לצמיתות ופיצוי.

11. הנאשם, בדבריו האחרונים, פנה לשני בניה של המנוחה אשר נכחו באולם, הביע צער עמוק על מה שגרם לאמם ולהם. הנאשם סיפר כי הוא היה אסיר ציון, כילד ישב בכלא 6 חודשים, אביו ישב בכלא שנתיים, עלה עם משפחתו לארץ, התגורר במעברות, עבד מגיל צעיר כדי לפרנס את משפחתו, אשתו הראשונה מתה מוות טראגי. הנאשם תיאר שלאחר התאונה ביקש שיצילו את המנוחה, לא ישן ימים ולילות, התאבל עליה שנה שלמה כאילו היתה אחותו, נפטרו לו שלושה אחים. הוא חזר וביקש סליחה מבניה של המנוחה ומאביהם על הסבל שגרם להם.

דין

12. בית המשפט העליון אמר לא פעם, כי גזירת הדין במקרים כמו המקרה שבפני היא מלאכה קשה מאוד.

ראו דברי כב' הש' אלון בע"פ 344/81 **מדינת ישראל נ' סגל** (24.08.81):

"מדידת מידת העונש קשה היא לשופט כקריעת ים סוף".

ראו למשל ברע"פ 2996/13 **טטיאנה נייאזוב ואח' נ' מדינת ישראל** (13.8.14):

"הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש ובראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, ... מלאכת גזירת הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל, ... שאנו דנים בעבירה שאינה כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטויה ידוע לכולנו, באופן התנהגותו של האדם הנוהג ברכב".

13. הנאשם שבפני, אדם נורמטיבי, אב לילדים, סב לנכדים ונינים, בצהריו של יום רגיל, בעודו נוהג רכבו, כשאשתו

ברכב לצידו, והנה מתגשם הסיוט הפרטי, ללא הכנה, במפתיע, סיוט של כל נהג סביר מן השורה שבשל רגע של היסח דעת אחראי לסתמיות המרה והאכזרית של המוות, הרוחש יום יום בכבישי ארצנו. אסון גדול שנגרם עקב התנהגות רשלנית, אנושית, שרב בה ביש המזל, ופתאום אדם נורמטיבי, מוצא עצמו אחראי לטרגדיה הבלתי נתפסת של מותו של אדם, מותה של הגב' טיפליצקי פנינה ז"ל, רעיה, אם ל- 4 ילדים, סבתא לנכדים, אשר מצאה את מותה הטראגי, הסתמי, המיותר, טרם הגיעה עת פקודתה, בצהריו של יום רגיל, עת נפגעה מרכבו של הנאשם שעה שחצתה את הכביש במעבר החציה, ללא כל רשלנות מצידה.

14. נפלה בחלקי הזכות לשמוע במעמד הדיון שניים מבניה של המנוחה, אשר סיפרו על אמם, על האישה המיוחדת שהיתה, על תמיכתה בבעלה, על הקשר החם שהיה לה עם ילדיה ונכדיה, על האהבה שרכשו לה כל בני המשפחה, אף זכיתי לראות את תמונתה שהוצגה לי באולם על ידי בנה, את פניה הטובות.

דברי בניה של המנוחה, המחישו, ולו במעט, את האובדן הגדול ואת החלל שהותירה בלכתה בקרב בני משפחתה, גם חלל בלב, וגם קשיים שכרוכים בהתארגנות מחדש כדי לסייע לאבי המשפחה, שכיום הוא במצב סיעודי, והמנוחה היא זו שסעדה אותו עד האסון הטרגי.

בניה של המנוחה דיברו באצילות נפש, ועל אף האובדן הקשה, הסבל הרב והצער העמוק, בחרו לחתום את דבריהם באמירה האצילית כי יקבלו בהבנה כל עונש שבית המשפט יחליט לגזור על הנאשם.

מתחם העונש ההולם

15. **הערך החברתי שנפגע** מהעבירה שביצע הנאשם, הוא שמירה על שלומם וביטחונם של ציבור המשתמשים בדרך, שמירה על הערך העליון של קדושת החיים.

16. **מידת הפגיעה בערך המון** היא ברף העליון. כתוצאה מרשלנות הנאשם קופחו חייה של הולכת הרגל המנוחה, הגברת טיפליצקי פנינה, ז"ל.

17. **באשר למדיניות הענישה הנוהגת:** בית המשפט העליון התווה מדיניות ענישה בעבירות של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, לפיה בעבירות אלו יושתו על הנאשמים עונשי מאסר בפועל, לריצוי מאחורי סורג וברית, ופסילה בת שנים, גם כאשר עסקין בנאשמים שהם אנשים נורמטיביים.

המדיניות המחמירה נובעת מהצורך להילחם בנגע תאונות הדרכים.

ראו לעניין זה דברים שנקבעו בע"פ 1920/14 **מדינת ישראל נ' נח אבירם** (26.04.15):

"בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך להחמיר בענישה על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים בכלל ובאלה הקטלניות בפרט...נקיטת יד קשה נגד עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למותם של אחרים יש לה מקום גם באותם המקרים אשר בהם מדובר בנאשמים נורמטיביים שהעולם העברייני זר להם ואשר מטבע הדברים יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריא. בהקשר זה כבר נפסק כי "אין מקום לענישה סלחנית מדי במקרים אלה ויש להעדיף את הצורך להעביר לציבור מסר ברור ומרתיע, אלא אם כן מתברר כי קיימות נסיבות אישיות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות סטייה מרמת הענישה הראויה" (ראו: ע"פ 5787/04 **שחאדה נ' מדינת ישראל** (8.9.04)). הטעם לכך הוא שאל מול הקושי אותו חווה הנאשם שגרם לתאונת הדרכים הקטלנית, ניצבים נפגעי הקטל בדרכים שחיהם נגדעו וכן בני משפחתם שחיהם השתנו ולא ישובו עוד לעולם להיות כשהיו. הממדים המדאיגים של הקטל בדרכים, מחייבים על כן הטלת ענישה מרתיעה גם כאשר הנהג הפוגע ניהל אורח חיים נורמטיבי טרם קרות התאונה".

ראו בנוסף ע"פ 634/19 **שמעיה יהודה גבאי נ' מדינת ישראל** (26.2.20); רע"פ 3575/19 **דן אהרון תבור נ' מדינת ישראל** (30.6.2019); רע"פ 5047/18 **עמר בלאל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.7.2018); רע"פ 2155/18 **דוד ביבי נ' מדינת ישראל** (2.5.2018); רע"פ 541/16 **ד"ר מחמוד קאזז נ' מדינת ישראל** (29.03.18); רע"פ 2996/13 **טטיאנה נייאזוב נ' מדינת ישראל** (13.8.14); ע"פ 6358/10 **מחמוד קבהא נ' מדינת ישראל** (24.3.11); ע"פ 6755/09 **ארז אלמוג נ' מדינת ישראל** (16.11.09); ע"פ 783/07 **עתאבה נ' מדינת ישראל** (23.9.07).

18. עוד נקבע על ידי בית המשפט העליון כי ניתן לסטות מהמדיניות הנוהגת רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם מדובר ברמת רשלנות נמוכה וכאשר מתקיימות נסיבות אישיות יוצאות דופן, המצדיקות, חרף הכלל האמור, שלא לשלוח את הנאשם האינדיבידואלי למאסר מאחורי סורג ובריא. ראו למשל פסיקת בית המשפט העליון בעניין ע"פ 2569/00 **שמעון דהן נ' מ"י** (08.02.01); ע"פ 1584/02 **גיבי אברמשבילי נ' מ"י** (27.11.02); רע"פ 4732/02 **ענת סורפין נ' מ"י** (25.11.02); רע"פ 4261/04 **יעקב פארין נ' מ"י** (6.12.04); רע"פ 548/05 **מאירה לוינ' מ"י** (19.1.06); ע"פ 1319/09 **משה כהן נ' מ"י** (13.5.09).

19. כאשר מידת הרשלנות אינה גבוהה, וכאשר הנאשמים הינם נורמטיביים, ניתן למצוא בפסיקת בתי המשפט, לא אחת, ענישה בדמות מאסר לריצוי בעבודות.

כך למשל כב' הש' ביתן בע"פ (באר שבע) 4208/07 **מ"י נ' אבו שריקי** (27.2.08):

"אין זה מוצדק ואין זה מועיל להעניש בחומרה על נהיגה לא מיומנת או על שבריר שניה של חוסר תשומת לב, שכל אדם חשוף להן ואין הן נעשו מתוך בחירה או מזלזול בכללים.... אדם יכול להיות מוסרי ורגיש וטוב מכל בחינה ושומר חוק ומקפיד על הכללים קלה כחמורה ובכל זאת לגרום לתאונה... כלל על פיו, לבד מנסיבות יוצאות דופן במיוחד, דין הגורם מוות בתאונה - מאסר, יביא אותו לגזור מאסר, כמצוות אנשים מלומדה, בנסיבות שאין הצדקה מוסרית לעשות זאת ונמצא במאסר אנשים שמבחינות רבות אין כל תועלת בהימצאותם שם.... גם מבחינת כיבוד קדושת החיים, מוטב במקרים כאלה, שנהג יבצע עבודות שירות - כמו עבודות בבתי החולים בהם מאושפזים נפגעי תאונות דרכים...התורמות לחברה והנוגעות לעניין ושיש

בעשייה היומיומית שלהן על ידי הנאשם משום תשלום חיובי של חובו לחברה ... מאשר לשולחו לכלא, בו התחושות העיקריות הן כעס ומרירות על חוסר התוחלת שבעונש."

כך למשל בעפ"ג (חיפה) 40674-11-17 **עבד אל קאדר עלי נ' מ"י** (1.2.18):

"בהתחשב במכלול הנסיבות וביחוד בנסיבותיו האישיות של המערער, גילו ומצבו הבריאותי, סבורני כי עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער אין בו כדי להשיג את תכלית הענישה, וסבורני כי זהו אחד המקרים החריגים בהם ראוי לתת לנסיבותיו האישיות של הפרט, משקל משמעותי מזה שניתן להן על ידי בית משפט קמא, ובאופן שמצדיק את התערבות ערכאת הערעור.

... אף שמדובר ברשלנות במדרג גבוה, אין המדובר ברף כה גבוה של רשלנות, המחייב מאסר מאחורי סורג ובריח, יהיו הנסיבות האישיות של המערער אשר יהיו, אף שתוצאתה של התאונה הינה טראגית וחמורה מאין כמוה. יצוין כי במקרים דומים של גרם מוות ברשלנות בתאונות דרכים נמנע בית משפט העליון מלהטיל על הנהג עונש של מאסר בפועל והסתפק בעבודות שירות ובעונשים נלווים."

כך למשל בעפ"ת (נצרת) 56489-01-11 **מ"י נ' יוסף אמיתי** (3.5.11):

"מדיניות זו ננקטה על ידינו בעבר מספר רב של פעמים, בהם מקום בו מדובר היה באנשים נורמטיביים, ואף למעלה מכך, ברף נמוך של רשלנות, בהודאה ובחזרה, אכן העונש שהוטל היה שישה חודשי מאסר, שירוצו בדרך של עבודות שירות ופסילת רישיון נהיגה לתקופות של 4-10 שנים, כל מקרה ונסיבותיו. כך בעפ"א (נצרת) 179/08 **רענן אלון נ' מדינת ישראל** (22.10.08); כך גם בעפ"א (נצרת) 1300/07 **חי באבד נ' מדינת ישראל** (15.1.08); גם בעפ"ת (נצרת) 29470-07-10 **פיליפ אשר פסמניק נ' מ"י** (11.1.11); כך גם בתיק עפ"ת (נצרת) 23614-08-10 **והיב חרב נ' מ"י** (21.12.10) ... עינינו הרואות אפוא, כי עונש של שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות ופסילת רישיון נהיגה לתקופות של 6 - 10 שנים, אינו עונש חריג לכאן או לכאן, והוא עומד ברף הענישה הנוהג, מקום בו מדובר בנאשם נורמטיבי ואף למעלה מכך, ובמדרג רשלנות שאינו מן הגבוהים."

כך למשל בעפ"ת (נצרת) 36520-04-12 **פחימה נ' מ"י** (27.9.12):

"ישנם מקרים בהם נגרמת תאונת הדרכים כתוצאה מחוסר תשומת לב רגעי או עקב רשלנות לא גבוהה, מתוך התנהלות שאיננה משקפת את אורח חייו והלכותיו של הנהג בדרך כלל. במקרים כאלה, ובהעדר נסיבות מחמירות מיוחדות, על פי רוב, הנטייה היא להסתפק בענישה בדמות עבודות שירות ופסילה ממושכת."

כך למשל בע"פ (חיפה) 41013-04-13 **כרמון נ' מ"י** (4.7.13):

"לטעמי בעבירות של רשלנות, גם כשתוצאתן חמורה, יש לצמצם בשימוש בעונש המאסר, עונש שיש לשמרו לנאשמים בעלי דפוסי התנהגות עבריינים מובהקים. לכן סבור אני כי בעבירות רשלנות ככלל, יש לגזור עונשי מאסר במקרים בהם מדובר בנאשם בעל עבר פלילי, או במקרים של רשלנות חמורה, או במקרים בהן הייתה הרשלנות על רקע של ניסיון להעצים רווח כלכלי....

במקרה בו ניצבת בפנינו נאשמת ללא עבר פלילי שרשלנותה באה לידי ביטוי בטעות של שיקול דעת שמשכה כהרף עין סבור אני יש לצמצם את השימוש בעונש המאסר, שאין לו תכלית של ממש ופגיעתו בנאשם אינה מידתית ביחס לתועלת החברתית שבענישה. על כן סבור אני, כמו חברתי, כי יש מקום להקל ברכיב הענישה שעניינו עונש של מאסר כך שתקופת המאסר שתיגזר על המערערת תאפשר את ריצוי עונשה בעבודות שירות, ולהותיר את תקופת פסילת רישיון הנהיגה בעינה, ללא שינוי".

ראו מנגד את דעת הרוב בע"פ (ב"ש) **67521-03-13 ראמי סעיד נגד מדינת ישראל** (5.2.20).

20. בקביעת מתחם העונש ההולם יש לקחת בחשבון כי לרכיב המאסר מתווספים רכיבי ענישה נוספים, והעיקרי שבהם הוא רכיב של פסילה ממושכת שהינו רכיב ענישה משמעותי.

ראו דבריו של כב' נשיא בית משפט המחוזי בחיפה, השופט שפירא בעפ"ת (חיפה) 21675-02-18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (12.4.18):

"טעם נוסף, שגם הוא טרם זכה לדיון ולליבון בפסיקה, הוא האיזון שבין רכיב המאסר שבענישה ואמצעי הענישה הנוספים. הפסיקה שדנה בענישה שמה את הדגש על רכיב המאסר ובפועל נמדדת חומרת הענישה בהתייחס לרכיב המאסר שבעונש. לגישתי, כאשר נבחן העונש הראוי לא ניתן להתעלם גם מאמצעי ענישה נוספים הכלולים בארגז הכלים העומד לרשות בית המשפט והמאפשר שימוש באמצעי ענישה נוספים, הן בדרך של התאמת סוג הענישה לטיב העבירה והן בדרך של מתן משקל לחומרת הענישה הנדרשת בדרך של שילוב באמצעי ענישה נוספים שגם בהם יש היבט של הכבדה על נאשם והבאה לידי ביטוי של חומרת המעשה....

במקרה של גרימת מוות ברשלנות בעת אירוע של תאונת דרכים, נראה כי יש מקום לבחון את התאמת הענישה וחומרתה גם בהתייחס לרכיב שלילת רישיון הנהיגה. בחינת חומרת העונש אך ורק בהתייחס לרכיב המאסר וטיבו, תוך התעלמות מרכיב הענישה של שלילת רישיון הנהיגה, חוטאת, לטעמי, לחובת בית המשפט לשקול כמכלול, את כל אמצעי הענישה, הן בהיבט של התאמתם לטיב העבירה והן בהיבט של מידת החומרה של העונש הכולל.

לגישתי, עונש של שלילת רישיון נהיגה במציאות חברתית בה נידות הינה מפתח לתעסוקה ולהשתלבות בחברה, מהווה עונש משמעותי וחמור. בנוסף, סבור אני כי עונש זה הולם את טיב העבירה של גרימת מוות ברשלנות בעת נהיגה ברכב בהיותו של העונש כלי להרחקת

העברין מהכביש ומניעת המסוכנות שבאה לידי ביטוי בהתנהגותו. סבור אני כי שיקול זה צריך להיות מנחה במסגרת קביעת העונש ההולם ולא ניתן להסתפק בבחינת העונש רק בדרך של מדידת משך וטיב המאסר שנגזר."

21. **באשר לנסיבות ביצוע העבירה:** בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון את התקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין התשל"ז 1977:

· **תכנון מוקדם:** לא קדם לביצוע העבירה תכנון מוקדם. עסקינן בעבירה שהינה תוצאה של רשלנות.

· **מידת הרשלנות:** נדמה כי אין בין הצדדים מחלוקת מהותית באשר למידת הרשלנות. ב"כ המאשימה טען כי הרשלנות היא ברף הבינוני גבוה בעוד ב"כ הנאשם טענה כי עסקינן ברשלנות רגעית שאינה ברף הגבוה.

מידת הרשלנות נלמדת מאופן נהיגתו של הנאשם כפי שנלמדת מעובדות כתב האישום.

מכתב האישום עולה כי הנאשם נהג רכבו בכביש דו סטרי, בעל נתיב נסיעה לכל כיוון, עת יצא ממעגל התנועה, המשיך בנסיעה רצופה מבלי לשנות את אופן נהיגתו ומבלי ליתן זכות קדימה למנוחה, ופגע במנוחה שחצתה את הכביש במעבר החציה שביציאה ממעגל התנועה. המנוחה הספיקה לחצות 3.4 מ' עד הפגיעה.

בשים לב לכך שהפגיעה במנוחה היתה במעבר חציה, הרי שקיימת חובת זהירות מוגברת, מנגד, אין אינדיקציה בעובדות כתב האישום למהירות בה נהג הנאשם ולמידת האיחור בתגובה, כך שיש ממש בטענת ב"כ הנאשם כי עסקינן ברשלנות רגעית.

בעניין היות הרשלנות רגעית, אין לי אלא להפנות לדברי בית המשפט המחוזי בעפ"ג (ת"א) 26904-04-14 **מדינת ישראל נ' זוהר** (2.7.14):

"בתיקי התאונות ככלל וגרימת מוות ברשלנות ביניהם מדובר תמיד ברשלנות רגעית, שהרי אין מדובר במעשים מתוכננים. תאונות דרכים טיבן וטבען שהן נגרמות במשך שניות ספורות ולא מעבר לכך. כיוון שכך הביטוי רשלנות רגעית גם אם הוא נכון לענין מימד הזמן שמדובר בו, איננו תוחם את גבולותיה של היקף הרשלנות ואיננו מצביע על כך שמדובר ברשלנות קלה".

בעניינו של הנאשם לא ניתן לקבוע כי הרשלנות היא ברף העליון. הנאשם לא ביצע עבירות נלוות, מעבר כאמור לעצם אי מתן זכות הקדימה למנוחה.

מאידך ובשים לב לחובת הזהירות המוגברת הנדרשת במעבר החציה, הרשלנות אינה ברף הנמוך.

על כן, במכלול הנתונים שפורטו בכתב האישום אני קובעת כי הרשלנות היא לכל הפחות ברף הבינוני.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של האחר על הנאשם בביצוע

העבירה: הנאשם היא שנהג בעת ביצוע העבירה, ולכן האחריות כולה מוטלת עליו. לא היתה עליו השפעה של אחרים, לא היתה כל רשלנות מצידה של הולכת הרגל.

הנזק שנגרם מביצוע העבירה: כתוצאה מביצוע העבירה קופחו חייה של הולכת הרגל.

יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשיו. הנאשם יכול היה להיות עירני

יותר לנעשה בדרך, להבחין מבעוד מועד בהולכת הרגל החוצה את הכביש ולהימנע מפגיעה בה, פעולות שלא ביצע כאמור, בשל רשלנות.

22. **על הפסיקה הנוהגת** במקרה של גרימת תאונת דרכים קטלנית, עקב אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה ניתן ללמוד מפסקי הדין הבאים:

רע"פ 5981/20 **גבור קיש נ' מדינת ישראל** (13.10.20): המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה, ואי האטה לפני מעבר חציה. המבקש פגע בשתי הולכות רגל. האחת מותה נקבע במקום, ולהולכת הרגל השניה נגרמו חבלות של ממש בדמות שברים. בית משפט קמא קבע כי מידת הרשלנות היא בינונית גבוהה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 6-24 חודשי מאסר ו- 3-12 שנות פסילה וגזר על המבקש 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ו- 10 שנות מאסר. בית המשפט המחוזי קיבל את טענת המבקש לפיה נפל פגם בתשאולו על ידי סיירי המשטרה בזירת התאונה ונתן ביטוי להפרת זכויותיו דרך של הקלה בעונש. בית המשפט המחוזי הפחית 2 חודשי מאסר מעונשו של המבקש, כך שנגזר עליו לרצות 7 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות. בקשת רשות ערעור נדחתה.

רע"פ 2205/20 סולנג גנון נ' מדינת ישראל (25.3.20): המבקשת הורשעה לאחר שמיעת ראיות בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ונהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונת דרכים שתוצאותיה חבלות של ממש. המבקשת גרמה למותו של קטין ולחבלות ל- 5 הולכי רגל נוספים שחצו את הכביש במעבר חציה. לחלקם נגרמו חבלות קשות ופגיעה רב מערכתית. בית משפט קמא קבע כי רשלנותה של המערערת גבוהה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 10-20 חודשי מאסר, בין 8-15 שנות פסילה גזר על המבקשת 13 חודשי מאסר בפועל, 10 שנות פסילה וענישה נלווית. ערעורה של המבקשת בבית המשפט המחוזי, ובקשת רשות ערעור נדחו.

רע"פ 1652/20 **ראמי סעיד נ' מדינת ישראל** (15.3.20): המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של נהיגה רשלנית שגרמה למותה של הולכת רגל אשר חצתה את הכביש במעבר חציה. בית משפט קמא קבע כי רשלנות המבקש היתה ברף הגבוה, קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 8-14 חודשים וענישה נלווית וגזר על המבקש 10 חודשי מאסר, 15 שנות פסילה ופיצוי למשפחת המנוחה. בית המשפט המחוזי בדעת רוב קיבל בחלקו את הערעור, קבע כי הרשלנות משמעותית, אישר את המתחם שנקבע והעמיד את הענישה בתחתית המתחם כך שירצה 8 חודשי מאסר בפועל ו- 10 שנות פסילה (דעת המיעוט היתה כי יש להפחית את המאסר ל- 9 חודשים שירוצו בעבודות שירות). בקשת רשות ערעור נדחתה.

רע"פ 9909/17 **דרווש נ' מדינת ישראל** (1.1.18): המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של גרימת מות ברשלנות. המערער נהג באוטובוס, פנה ימינה במהירות איטית ופגע במנוחה שחצתה הכביש

במעבר חציה. בית משפט קמא קבע כי רשלנותו של המערער היא "בין בינונית לגבוהה", כי מתחם העונש ההולם נע בין 10-24 חודשי מאסר ו- 6-15 שנות פסילה, וגזר על המבקש 14 חודשי מאסר ו- 10 שנות פסילה. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור בחלקו, קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 9-24 חודשי מאסר וגזר על המבקש 9 חודשי מאסר לריצוי מאחורי סורג וברח. בקשת רשות ערעור נדחתה.

רע"פ 5112/16 כהן נ' מדינת ישראל (4.7.16), המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של נהיגה רשלנית שגרמת למותו של הולך רגל אשר חצה את הכביש במעבר חציה. בית משפט קמא קבע כי רשלנות המבקש היא ברמה הבינונית וכי מתחם העונש ההולם נע בין 7-20 חודשי מאסר וענישה נלוות. בית משפט קמא גזר על המבקש 9 חודשי מאסר, 8 שנות פסילת רישיון ועונשים נלווים. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי, נדחה, וכן נדחתה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

רע"פ 1300/14 מורי נ' מדינת ישראל (25.2.14): נהיגה רשלנית שגרמה למותו של הולך רגל אשר חצה את הכביש במעבר חציה. נקבע כי רשלנותו של המבקש היתה ברף הבינוני-גבוה. בית המשפט קמא גזר על המבקש 8 חודשי מאסר ו- 8 שנות פסילה. ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו.

רע"פ 8992/14 רפאל נ' מ"י (20.1.15): נהיגה רשלנית שגרמה למותו של הולך רגל שחצה את הכביש במעבר חציה. בית המשפט קמא קבע כי רשלנות המערער גבוהה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 9-24 חודשי מאסר והטיל על המבקש 9 חודשי מאסר בפועל ופסילה לצמיתות (המערער יליד 1936). ערעורו של לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו.

רע"פ 811/11 מסארוה נ' מדינת ישראל (30.1.11): נהיגה רשלנית במשאית אשר גרמה למותה של הולכת רגל שחצתה את הכביש במעבר חציה. בית משפט קמא גזר על המבקש 9 חודשי מאסר בפועל ופסילה למשך 12 שנים. ערעורו של המבקש לבית משפט המחוזי התקבל בחלקו באופן שהפסילה סווגה כך שלאחר 8 שנים תותר למבקש נהיגה ברכב פרטי. בקשת רשות ערעור נדחתה.

ע"פ (עליון) 1319/09 כהן נ' מדינת ישראל (13.5.09): המערער זוכה מעבירת הריגה והורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. המערער נהג במשאית, פגע בהולך רגל שחצה במעבר חציה והמשיך בנסיעה 700 מ' כשהמנוח לכוד תחת המשאית. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 12 ח' מאסר ו- 10 שנות פסילה. בית המשפט העליון קיבל את ערעורו של המערער, בשל נסיבותיו האישיות החריגות, והעמיד המאסר על 6 חודשים שירוצו בעבודות שירות.

רע"פ 7913/07 רמז נ' מדינת ישראל (25.11.07): המבקש הורשע בנהיגה רשלנית שגרמה למותו של הולך רגל במעבר חציה. בית משפט קמא גזר על המבקש 7 חודשי מאסר בפועל, ופסילה למשך 12 שנים. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש והעמיד את עונשו על 12 חודשי מאסר. בקשת רשות ערעור של המבקש נדחתה. נקבע כי העונש הולם את חומרת המעשה ואת הרשלנות הגבוהה.

עפ"ג (ב"ש) 7455-05-18 כהן נ' מדינת ישראל (17.4.19): המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של גרימת מוות ברשלנות של הולך רגל שחצה את הכביש במעבר חציה. בית המשפט קמא כי מידת הרשלנות היא גבוהה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 8-14 חודשי מאסר וענישה נלווית וגזר על המערער 9 חודשי מאסר ו- 15 שנות פסילה. בית המשפט המחוזי אישר כי הרשלנות גבוהה ואף אישר את המתחם שנקבע, אך לאור מצב רפואי שהחמיר לאחר מתן גזר הדין, ולפנים משורת הדין הורה כי המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות.

עפ"ג (ב"ש) 35819-10-16 **מקליאקוב נ' מדינת ישראל** (28.12.16): נהיגה רשלנית שגרמה למותו של הולך רגל שחצה את הכביש במעבר חציה. בית משפט קמא גזר על המערער 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות מאסר מותנה בן 10 חודשים, פסילה בת 6 שנים ופיצוי בסך 25,000 ₪. המערער ערער על משך התנאי והפסילה, ועל רכיב הפיצוי אשר לא נכלל בהסדר שהוצג. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור תוך שציין כי הגם שהמשיבה לא עתרה להטלת פיצוי, היה מקום, בצדק, להטיל פיצוי תוך שקלול בין רכיבי הענישה השונים.

ע"פ (ב"ש) 14750-05-14 **זויה טל נגד מדינת ישראל** (12.11.2014): המערערת הורשעה לאחר שמיעת ראיות בגרימת מות ברשלנות. הנאשמת נהגה ברשלנות שגרמה למותה של הולכת רגל מבוגרת שחצתה את הכביש במעבר חציה כשהיא מסיעה עגלת תינוק ריקה. בית משפט קמא כי הרשלנות גבוהה, כי מתחם העונש ההולם מתחיל מ-12 חודשי מאסר, אך בשל הנסיבות המיוחדות גזר על המערערת עונש מאסר בדמות 10 חודשים וענישה נלווית. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור באופן חלקי, קבע כי מידת רשלנותה של המערערת אינה כה גבוהה כפי שקבע בית משפט קמא, והקל בעונשה באופן שהעמיד את תקופת המאסר על 8 חודשים.

ראו גם עפ"ת (חיפה) 5523-09-16 **מבארכה נ' מדינת ישראל** (14.11.16); ע"פ (ת"א) 4889-11-15 **מדינת ישראל נ' פשצ'נסקי** (12.1.16); ע"פ (ת"א) 41207-04-15 **מדינת ישראל נ' ברשידוב** (22.06.15); ע"פ (תל אביב) 29471-06-14 **סונגו נ' מדינת ישראל** (15.12.14); עפ"ת (ירושלים) 11887-12-13 **הוכמן נ' מדינת ישראל** (4.09.14); עפ"ת (מרכז) 24573-05-13 **פטר נ' מדינת ישראל** (10.09.13).

קיימים מקרים בודדים וחריגים שהסתיימו ללא עונשי מאסר בפועל, אף לא בדרך של עבודות שירות, מקרים שנעוצים בנסיבות אישיות חריגות של הנאשמים.

ראו למשל:

תד (חיפה) 2217-06-13 **מדינת ישראל נ' דיין** (23.4.14): הנאשם הורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, עקיפת רכב אחר שעצר לפני מעבר חציה, אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה, נהיגה במהירות שאינה סבירה ואי האטה לפני מעבר חציה. נגזרו על הנאשם במסגרת הסדר עונשי פסילה לצמיתות, מאסר מותנה קנס, פיצוי ו-150 שעות של"צ.

תד (ת"א) 10866-08 **מדינת ישראל נ' דוד** (8.6.10): הנאשם הורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות בשל אי מתן זכות קדימה להולכת רגל במעבר חציה. במסגרת הסדר המאשימה נמנעה מלעתור לרכיב של מאסר בפועל. נגזרו על הנאשם מאסר מותנה ופסילה בת 7 שנים.

23. לאחר שבחנתי את נסיבות העבירה בתיק שבפני, קרי גרימת מותה של הולכת רגל שחצתה את הכביש במעבר חציה, והספיקה לחצות 3.4 מ' בטרם הפגיעה, כשעסקין ברשלנות רגעית מצד הנאשם ועם זאת משמעותית שנלמדת מאי מתן זכות קדימה להולכת הרגל במעבר חציה, ומנגד בהעדר אינדיקציה לנהיגה במהירות בלתי סבירה או עבירות אחרות שקדמו לתאונה, אני קובעת כי **מתחם העונש ההולם** כולל רכיב של מאסר בפועל לתקופה של 8-14 חודשים, לצד רכיב פסילה של 6-15 שנים, מאסר מותנה, פסילה מותנית, קנס ופיצוי.

השיקולים לגזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם

24. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, לקחתי בחשבון שהנאשם בחר לקחת אחריות מלאה על מעשיו ולהודות במיוחס לו בהזדמנות ראשונה. הנאשם הביע צער עמוק, וביקש מעומק ליבו את סליחת בני משפחתה של המנוחה על האסון שגרם להם. התרשמתי מכנות דבריו ומעומק צערו של הנאשם, אשר ציין כי במשך שנה התאבל על המנוחה כאילו היתה אחותו ואמר עליה קדיש מדי יום.

25. לקחתי בחשבון את **פגיעת העונש בנאשם לרבות בשל גילו**. הנאשם כיום בן 81, נשוי, אב לשבעה ילדים, סב לנכדים ונינים. גמלאי. הנאשם סובל משלל מחלות כמפורט בתסקיר שירות המבחן. עונש מאסר בפועל עלול להחמיר את מצבו הרפואי והנפשי כפי שעולה מהתסקיר.

26. באשר לגילו של הנאשם, בית המשפט העליון קבע לא אחת כי יש להתחשב בהשפעה הייחודית הצפויה לעונש מאסר מאחורי סורג ובריה על אדם קשיש שבריאותו רופפת (ראו למשל: ע"פ 7453/09 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] פסקה 15 (16.3.2011)).

ראו דבריהם כב' השופטים פוגלמן וסולברג בע"פ 4506/15 **בר נ' מדינת ישראל** (11.12.2016), שם נידון ערעורו של אדם אשר חצה את גיל ה- 80 וסבל מליקויים רפואיים, על גזר הדין שהוטל עליו.

כך לדברי כב' הש' פולגמן:

"**לנסיבות לקולה** מצטרפים תרומתו הרבה של בר לחברה; חלוף הזמן מעת שבוצעו העבירות נושא כתב האישום; ובעיקר: **גילו המבוגר של בר - למעלה מ-80 שנה - ומצבו הרפואי**. ..בנסיבות העניין שלפנינו, סבורני כי האיזון הנכון בין השיקולים השונים אינו מביא לתוצאה של הימנעות מהשתת מאסר בפועל. בשונה מעניין לופוליאנסקי, המסמכים הרפואיים שהגיש בר לעיוני אינם תומכים בטענתו שלפיה הוא אינו כשיר למאסר, ולא מצאתי בסיס למסקנה שלפיה כניסתו למאסר עלולה לסכן את חייו או להביא לקיצור תוחלתם ... אכן, בר כיום הוא אדם מבוגר שחצה את גיל 80, ועל הקושי בנשיאה בעונש מאסר בגיל מבוגר שכזה, ובהינתן מצב בריאותי שאינו פשוט, דומה שלא צריך להרחיב. פסיקתנו עמדה על כך שלשיקולים אלה יש משקל בקביעת העונש:

"יש לזכור כי עונש של שנות מאסר ארוכות, המושת על עבריין בריא וצעיר, אינו שקול, ולו באופן יחסי, לעונש מאסר מקביל המושת על אדם מבוגר, המצוי במצבו בריאותי הולך ומחריף כמו זה של המערער, שתוחלת חייו, כך נראה, איננה ארוכה. עבור אדם כזה - עונש מאסר ממושך ביותר עלול להיות בבחינת מאסר עולם, וגם לכך יש ליתן משקל בענייננו" (ע"פ 7453/09 פלוגי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 15 (16.3.2011); ראו עוד עניין לופוליאנסקי, פסקה 193; ע"פ 3380/12 שלש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.1.2013)).

יחד עם זאת, באיזון הראוי בנסיבות העניין לא מצאתי לנכון להיעתר לבקשת בר להשית עליו עונש שירוצה בדרך של עבודות שירות בלבד. זאת, בשים לב, בין היתר, לכך שביצע את העבירות נושא האישומים עת היה אדם מבוגר, בשנות ה-70 לחייו; **ולצורך לתת ביטוי הולם לפסול המוסרי שבמעשיו**, כמו גם לפגיעה שפגע בטוהר המידות של המינהל הציבורי...

לא בנקל מורים אנו כי אדם בגיל כה מבוגר, שלוקה בבריאותו, יישא במאסר במשך תקופה לא מבוטלת מאחורי סורג ובריא. אולם בהינתן אופיו של השוחד שנטל בר כראש עיר והיקפו, עקרון ההלימה והאינטרס הציבורי הראשון במעלה - מלחמה בשחיתות - מחייבים תוצאה מעין זו. "...

כך לדברי כב' השופט סולברג:

"הרהרתי בלבי, שמא יש מקום לתת את הדעת על סוגיה זו. תוחלת החיים בעידן הנוכחי הולכת ומתארכת, יותר עבריינים עומדים לדין גם כשהם באים בימים, ואינני בטוח אם עונש מאסר מאחורי סורג ובריא בבית הסוהר הוא המענה ההולם לעבריינים מסוג זה. יתכן שיש מקום לחשוב, כשם שהדבר נעשה ביחס לקטינים, על אופנים אחרים לריצוי העונש. אמנם כבר כיום שיקול זה הוא שיקול משמעותי בגזירת העונש, וכפי שראינו כאן - אף יכול להוביל להקלה ניכרת בו. כיוון המחשבה שאני מציע כאן אינו מכוון להקלה בעונש, כי אם להתאמת העונש. יתכן ששהייה במעין מעון נעול, תוך ביצוע עבודות שירות למשך תקופה ארוכה, תהיה ענישה מתאימה יותר לחלק מעבריינים אלו, מאשר ריצוי של חודשים ספורים מאחורי סורג ובריא, בבית סוהר רגיל. ניתן לחשוב גם על אפשרות של 'מאסר-בית' (וראו את ההסדר במשפט האיטלקי המוזכר בעניין לופוליאנסקי, פסקה 210). ברם, אין זו אלא הערה, פרי מחשבה שלבטח איננו חפצים בגסיסה איטית של אסירים זקנים בתוככי בית הסוהר; זהו ענין למחוקק לענות בו"

27. שליחתם של נאשמים מבוגרים למאסר אינה שמורה רק לעבירות השוחד, וכפי שעולה מפסיקת בית המשפט העליון סוגיה זו נדונה גם בעבירות של גרימת מוות ברשלנות.

כך למשל ברע"פ 1127/18 **עבד נגיב נ' מדינת ישראל** (13.2.18). בית המשפט קמא גזר על המבקש שהיה אותה עת בן 76 עונש הכולל בין היתר 12 חודשי מאסר, זאת לאחר שהרשיעו בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, סטיה מנתיב ונהיגה במצב השולל שליטה ברכב. ערעורו של המבקש נדחה. בקשת רשות ערעור נדחתה אף היא, תוך שכב' הש' אלרון ציין את הדברים הבאים:

"תמים דעים אני עם מילותיו החותמות של השופט נ' סולברג, לפיהן ראוייה סוגיה זו להידון בבית המחוקקים, אשר יכריע בה כחוכמתו. במצב הדברים הקיים, אינני סבור כי יכול המבקש להיבנות מנסיבותיו האישיות על מנת לזכות בהקלה בעונשו. בהיעדר הסדר סטוטורי ייחודי בעניינם של מורשעים שגילם מופלג, גזר בית המשפט לתעבורה את דינו על פי השיקולים המנויים בסעיף 40א לחוק העונשין, תוך שזקף לזכותו את גילו המתקדם ואת מצבו הרפואי, והציב מנגד את נסיבותיו הפרטניות המחמירות, ובכלל זאת הרשעותיו הרבות בעבירות תעבורה, מהן שתיים אף לאחר מועד האירוע דנן. בשקלול הדברים, העמיד בית המשפט לתעבורה את עונשו של המבקש בחלקו התחתון של המתחם שקבע."

יש להדגיש כי באותה העת, ניתן היה לרצות מאסר בדרך של עבודות שירות רק למי שנדון לתקופת מאסר של עד 6 חודשים. וכי משך המאסר הראוי בעניינו של עבד נגיב שלעיל, עמד על 12 חודשים.

28. לקחתי בחשבון את **הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו**. לקחתי בחשבון כי מאז ביצוע

העבירה חלה התדרדרות במצבו הנפשי של הנאשם והוא סובל מהפרעה דכאונית ופוסט טראומה.

29. לקחתי בחשבון את **מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה**. הנאשם כבר במקום התאונה פעל ככל יכולתו כדי להזעיק עזרה ולסייע למנוחה. לאורך כל הדרך הביע צער עמוק על תוצאות התאונה, תוך גילוי אמפתיה למשפחת המנוחה. גם מהתסקיר עולה כי ביקש ליצור קשר עם בני משפחת המנוחה כדי לבקש את סליחתם.

30. לקחתי בחשבון את **התנהגותו החיובית של הנאשם**. הנאשם כאמור, ניהל אורח חיים נורמטיבי, בגיל צעיר התייתם מאביו וכאח בכור במשפחה הכוללת 14 אחים, החל לעבוד כדי לדאוג לפרנסת משפחתו. הנאשם לאורך כל חייו גילה אחריות כלפי משפחתו ופעל על פי סולם ערכים נורמטיבי.

31. זקפתי לזכות הנאשם את היותו **נעדר כל עבר פלילי**.

32. לקחתי בחשבון את עברו התעבורתי של הנאשם. הנאשם נהג משנת 1971 (מזה 50 שנה) ולחובתו 22 הרשעות קודמות, רובן המכריע מסוג ברירת משפט, כל הרשעותיו התיישנו לפני כמעט עשור (בשנת 2012). ב-23 השנים האחרונות נרשמה לחובתו עבירה יחידה מסוג ברירת משפט, בשנת 2005.

הנאשם לא הורשע בעבר בעבירה של גרימת תאונת דרכים.

בשים לב שכל הרשעותיו התיישנו, ושבשני העשורים האחרונים נרשמה הרשעה יחידה מסוג ברירת משפט, לא מצאתי ליתן משקל לעברו התעבורתי.

העדר עבר פלילי, ועברו התעבורתי שאינו מכביד כלל, מלמדים על הנאשם כי הוא אדם נורמטיבי שומר חוק, וכי על פני חמישה עשורים, עד לקרות התאונה, נהג ברמת הזהירות הנדרשת.

33. לקחתי בחשבון את הערכת שירות המבחן כי ההליך המשפטי היה מרתיע, לקחתי בחשבון את הערכת שירות המבחן כי הסיכון להישנות התנהגות פוגענית הוא נמוך, לא כל שכן נוכח העובדה שתוטל על הנאשם פסילה לצמיתות, ושל הערכת שירות המבחן תכובד על ידו. (כך גם להערכת).

34. לקחתי בחשבון את המלצתו העונשית של שירות המבחן.

שירות המבחן המליץ בנסיבות המיוחדות של הנאשם, ולמרות המדיניות הנוהגת, ליתן במקרה מיוחד זה משקל רב יותר לנסיבות האישיות ולשקול שיקולי שיקום, כך שלא ידרש לרצות את עונשו בתוך תחומי הכלא. כן המליץ שירות המבחן על צו מבחן כדי לעקוב אחר המשך מעקב אחר מצבו הנפשי של הנאשם ולצורך שילוב הנאשם בהליך

טיפול.

המלצתו העונשית של שירות המבחן אינה מחייבת חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, אלא מצויה בתוך המתחם, הגם שבסמוך לרף התחתון של המתחם.

לאפשרות לחריגה ממתחם העונש ההולם בעבירות של גרימת מוות ברשלנות משיקולי שיקום ראו עפ"ת (חיפה) 1267/05/16 **רוברט חיזגילוב, נגד מדינת ישראל** (29/06/2016); עפ"ת (חיפה) 62250-07-17 דמיטרי גולדברג נ' **מדינת ישראל** (19.10.17); עפ"ת 21675-02-18 פלוני נ' **מדינת ישראל** (12.4.18).

35. לאחר שלקחתי בחשבון כל אלה, לאור מכלול הנסיבות שפורטו, תוך מתן משקל לגילו המבוגר ומצבו הבריאותי והנפשי של הנאשם, ולאורח החיים הנורמטיבי שניהל משך כל חייו, כמו גם להחמרה במצבו שעלולה להיגרם עקב ריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, מצאתי הצדקה בזו הפעם לאמץ את המלצת שירות המבחן, ואמנם לא לחרוג ממתחם העונש ההולם מבחינת משך המאסר, אך כן לחרוג מהמדיניות שמתווה בית המשפט העליון לפיה ככלל המאסר ירוצה מאחורי סורג ובריה.

במכלול הנתונים שבפניי, מצאתי הצדקה להורות, באופן חריג, שהמאסר שיוטל על הנאשם ירוצה בדרך של עבודות שירות.

החריגה הזו מהמדיניות הנוהגת, תאוזן באופן שיוטל על הנאשם רכיב עונשי של פסילה לצמיתות ולמכלול הענישה יתווסף רכיב ענישתי נוסף, אשר לא נכלל במסגרת ההסדר בין הצדדים, והוא רכיב בדמות צו מבחן, רכיב אשר הומלץ על ידי שירות המבחן, לצורך סיוע בשיקומו של הנאשם.

משמעות התוצאה העונשית אליה הגעתי, הינה למעשה כיבוד הסדר הטיעון שהוצג על ידי הצדדים, וגזירת עונשו של הנאשם בתוך תחום ההסדר שהוצג.

פיצוי כספי

36. הצדדים הגיעו להסדר אשר כולל בין היתר רכיב של פיצוי כספי.

בשנים האחרונות קיימת מגמה בפסיקה לחייב נאשמים בפיצוי גם בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, אם כי בדרך כלל הפיצוי שנפסק הוא סמלי ביותר ונע בין אלפים בודדים ועד עשרות אלפים - פיצוי גבוה באופן יחסי נפסק בדרך כלל כשנלוות עבירות חמורות נוספות כגון הפקרה, שכרות, הריגה, רשלנות חמורה, או שגזר הדין ניתן לאחר שנוהלו הכוחות בתיק.

כל מקרה ונסיבותיו.

(למקרים בהם נפסקו פיצויים סמליים ברף הנמוך ראו למשל: גמ"ר 6164-05-13 (ת"א) מ"י נ' אליהו (3.9.14) - 3000 ₪; גמ"ר 223-06-13 (נצרת) מ"י נ' איברהים מוסא (3.6.13) - 4500 ₪; גמ"ר (ירושלים) 2257-10-12 מ"י נ' קאיד אבו קוידר (26.1.14) - 5000 ₪; גמ"ר (ת"א) 6949-12-13 מ"י נ' יחזקאל שמעיה (19.10.14) - 5000 ₪; גמ"ר (פתח תקוה) 10-12-12 מ"י נ' נסים כהן (13.5.14) - 7000 ₪; גמ"ר (פתח תקוה) 2503-01-13 פרקליטות מחוז מרכז נ' אקרם אלסאנע (14.1.14) - 8000 ₪).

ראו לאחרונה עפ"ג (באר שבע) 19435-11-20 אלדר קורול נ' מדינת ישראל (13.1.21) שם בערכאת הערעור הציגו הצדדים הסכמה על פיצוי בסך 10,000 ₪ לבתו של המנוח.

37. הפיצוי יהיה סמלי בלבד, בשים לב כי הנאשם היה מבוסס בביטוח חובה ולפיכך האלמנט "התרופתי" של הפיצוי, ישולם למשפחת המנוחה מכח החוק לפיצוי נפגעי תאונות דרכים.

כמובן שהפיצוי שיפסק אין בו, והוא אף אינו מתיימר להוות פיצוי של ממש על אובדן חיי המנוחה. כל עונש שיגזר לא יחזיר את המנוחה לחיים, לא יקל על תחושות האובדן שחוות משפחתה של המנוחה ועל החלל שהותירה בלכתה.

את הנעשה אין להשיב. ניסיון לעצור את הזמן או לשנות את המציאות לא יצלח.

38. הפיצוי שיגזר טומן בחובו את האלמנט העונשי שבפיצוי, מתוך כוונה ברורה שהוא יצטרף לכל פיצוי אשר ינתן למשפחת המנוחה מכוח החוק לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ולא יקוזז ממנו.

עונשו של הנאשם

39. אשר על כן, מצאתי לנכון ולמידתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. הנני מטילה על הנאשם מאסר לתקופה של 9 חודשים, שירוצה בדרך של עבודות שירות, בבית החולים ברזילי באשקלון.

הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, 6.5 שעות עבודה יומיות.

הנאשם הביע את הסכמתו לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 27.6.21 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ב"ש.

מוסבר לנאשם כי עליו לבצע את כל העבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.

ב. אני מטילה על הנאשם 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים והתנאי הוא שלא יעבור עבירה של גרימת מוות ברשלנות ו/או עבירה של נהיגה בזמן פסילה.

ג. הנני מורה על פסילתו של הנאשם מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לצמיתות. בשים לב שרישיונו של הנאשם כבר הופקד במשרד הרישוי, הוא פטור מהפקדת הרישיון במזכירות בית המשפט. המזכירות תנפיק אישור הפקדה לצמיתות ללא צורך בהפקדה.

ד. פיצוי בסך 10,000 ₪. הפיצוי ישולם למשפחת המנוחה, על פי נתונים שתמציא המאשימה למזכירות בית המשפט. הפיצוי ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.21.

ה. הנני מטילה על הנאשם צו מבחן וזאת למשך שנה. הנאשם ימצא בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום. במסגרת המבחן ישולב הנאשמת בכל הליך טיפולי ששירות המבחן ימצא לנכון מעת לעת.

הנאשם מוזהר כי אם לא ימולאו תנאי הצו במלואם, ניתן יהיה לבטלו ולהטיל עליו עונש נוסף, בגין העבירה בה הורשע, במקום צו המבחן.

העתק הפרוטוקול לשירות המבחן

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ד אייר תשפ"א, 6 במאי 2021 במעמד הצדדים.